

Kifua Kikuu

JE, KIPI KITATOKEA IKIWA NILIPATA CHANJO YA BCG?

Nchi nyingi nje ya Marekani hutumia chanjo ya Bacilli Calmette-Guerin (BCG) kama sehemu ya mpango wake wa kudhibiti Kifua Kikuu, hasa kwa watoto wachanga. Ufanisi wa chanjo ya BCG hutofautiana na kinga dhidi ya ugonjwa amilifu wa TB hupungua kwa kiasi kikubwa kwa kadiri muda unavyosonga.

BCG inaweza kusababisha mmenyuko chanya wa uongo wakati unapotumia vipimo vya ngozi vya Kifua Kikuu. Vipimo vya damu vya kifua kikuu haviathiriwi na chanjo ya BCG na havitoi matokeo ya uongo ya kipimo chanya. Ikiwa ulipokea BCG (kama chanjo au kama tiba ya saratani), kipimo cha damu kinapendekezwa.

Mpango wa Kifua Kikuu wa Iowa HHS

Lucas State Office Building
321 East 12th Street
Des Moines, IA 50319-0075

hhs.iowa.gov/public-health/tb

Health and
Human Services
Public Health

Jifunze ukweli kuhusu

Kifua Kikuu (TB)

Health and
Human Services
Public Health

Kifua Kikuu (TB) sio tu ugonjwa wa zamani. Kwa ulimwengu mzima, TB bado inaua zaidi ya watu milioni 1 kila mwaka. Iwapo haitatibiwa, mtu 1 kati ya 2 walio na ugonjwa amilifu wa TB atafariki.

TB NI NINI?

TB ni ugonjwa unaosababishwa na bakteria (viini) ambavyo huenezwa kutoka kwa mtu mmoja hadi kwa mtu mwingine kupitia kwa hewa. TB kwa kawaida huathiri mapafu (TB ya mapafu) lakini inaweza pia kuathiri sehemu zingine za mwili, kama vile ubongo, vifundo vya limfu au uti wa mgongo.

JE, TB HUENEZWAJE?

Viini vya TB huenezwa wakati mtu aliye na ugonjwa wa TB anapokohoa, kupiga chafya, kuzungumza au kuimba. Watu wanaopumua hewa yenye viini vya TB wanaweza kupata maambukizi. Sio kila mtu aliyeambukizwa na bakteria ya TB huugua. Kwa sababu hiyo, kuna hali mbili zinazohusiana na TB: TB isiyo amilifu au maambukizi yaliyojificha ya TB (LTBI) na ugonjwa amilifu wa TB.

Je, kuna tofauti gani kati ya TB isiyo amilifu na ugonjwa wa TB ulio amilifu?

UGONJWA WA TB USIOAMILIFU

Watu walio na ugonjwa wa TB usio amilifu wana viini vya TB katika miili yao lakini sio wagonjwa kwa sababu viini hivyo sio amilifu. Watu walio na ugonjwa wa TB usio amilifu ambao hawajatibiwa wako katika hatari ya kuendelea kwa ugonjwa kuwa TB amilifu. Kutibiwa ugonjwa wa TB usiokuwa amilifu kunapendekezwa kwa kiasi kikubwa ili viini vya TB visije vikawa amilifu na kusababisha ugonjwa wa TB.

UGONJWA AMILIFU WA TB

Watu walio na ugonjwa amilifu wa TB wanaugua kutokana na viini amilifu vya TB katika miili yao. Dalili za ugonjwa amilifu wa TB ya mapafu zinaweza kujumuisha: kukohoa kwa zaidi ya wiki tatu, kupungua kwa uzito bila sababu, homa kali, kutokwa na jasho usiku na uchovu. Watu walio na ugonjwa amilifu wa TB wanaweza kueneza viini vya TB kwa watu wengine. Ugonjwa amilifu wa TB unaponywa kwa kutumia matibabu yenye ufanisi. Wasipotibiwa,

watu walio na ugonjwa amilifu wa TB wanaweza kuwa wagonjwa sana na kufa.

Je, unapimaje TB?

KIPIMO CHA NGOZI

Kipimo cha ngozi cha TB ndio aina ya kipimo cha kawaida zaidi cha TB. Hufanywa kwa kuchoma sindano yenye kiasi kidogo cha kiowevu (tuberculin) chini ya ngozi ya mkono wako. Mtoa huduma wako wa afya atakuchunguza mkono wako saa 48-72 baada ya kipimo cha TB ili kubaini ikiwa matokeo ya kipimo ni “chanya” au “hasi.”

VIPIMO VYA DAMU

Njia nyingine ya kupima TB ni kwa kutumia kipimo maalum cha damu. Kipimo cha damu hupima jinsi mfumo wako wa kingamaradhi unavyoshughulika na viini ambavyo husababisha TB. Mtoa huduma wako wa afya atatoa damu kutoka kwenye mkono wako ili kufanya kipimo hiki. Ni ziara moja inayohitajika na kwa kawaida matokeo hupatikana ndani ya siku chache.

TB isiokuwa amilifu	Ugonjwa amilifu wa TB (Kifua Kikuu cha Mapafu)
Kipimo chanya cha TB (kipimo cha damu au ngozi)	Kipimo cha TB (ngozi au damu) kwa kawaida huwa chanya lakini kinaweza kuwa hasi au kisichobainika
Eksirei ya kifua ya kawaida	Eksirei ya kifua isiyo ya kawaida
Hakuna dalili	Dalili: kukohoa kwa zaidi ya wiki 3, kupungua kwa uzito bila sababu, kutokwa na jasho usiku na uchovu
Isiyo ya kuambukizanwa	Inaweza kuambukiza
Unahitaji matibabu ya TB isiyo amilifu ili kuzuia ugonjwa amilifu wa TB.	Inaweza kuponywa kwa kutumia viuvavijasumu

ITAKUWAJE IKIWA HICHO KIPIMO CHA TB NI CHANYA?

Ikiwa kipimo cha ngozi au damu ni chanya, kuna uwezekano kuwa una maambukizi ya viini vya TB. Mtoa huduma wako wa afya ataagiza ufanyiwe eksirei ya kifua ili kuwa na uhakika kwamba maambukizi ya TB hayajafikia kuwa ugonjwa amilifu wa TB. Ikiwa unakohoa, au ikiwa eksirei si ya kawaida, vipimo vya ziada vinaweza kuwa na umuhimu.

IKIWA KIPIMO CHANGU CHA TB NI CHANYA, JE! NITUMIE DAWA?

Ndiyo, karibu kila mara matibabu hupendekezwa kwa watu ambao kipimo chao cha TB ni chanya. Mbinu za kutibu TB isiyo amilifu zinazopendekezwa kwa kawaida zinahusisha kutumia dawa za viuvavijasumu kwa miezi 3-4. Kwa kutumia dawa za viuvavijasumu ili kutibu TB isiyo amilifu, unaweza kupunguza hatari yako ya kupata ugonjwa amilifu wa TB kwa zaidi ya 70-90% maishani mwako. Ni muhimu sana kutumia dawa hizo za viuvavijasumu ili kuzuia kuendelea kwa TB isiyo amilifu hadi kuwa ugonjwa amilifu wa TB.

Ugonjwa amilifu wa TB unaweza kutibiwa kwa kutumia dawa kadhaa za viuvavijasumu kwa miezi 6-12. Ni muhimu sana kwamba watu walio na ugonjwa amilifu wa TB wamalize dawa zao za viuvavijasumu na wazitumie kama ilivyoagizwa. Ikiwa watu wataacha kutumia dawa za viuvavijasumu mapema sana, wanaweza kuugua tena. Ikiwa hawatatumia dawa za viuvavijasumu kama inavyotakiwa, viini ambavyo bado viko amilifu vinaweza kuwa na uwezo wa kukinzana na dawa za viuvavijasumu. Mpango wa Kudhibiti TB wa Iwala HHS, hutoa dawa za TB kwa ajili ya kutibu TB isiyoamilifu na ugonjwa amilifu wa TB bila malipo.